

Poznati savremeni talijanski pisac, filozof i mislilac Gianni Vattimo u svome djelu *Transparentno društvo*, zastupa tezu o tome kako u epohi postmodernizma ključnu ulogu u predstavljanju mnogolikih i raznorodnih subkultura i etničkih manjina imaju mas-mediji i savremene komunikacijske tehnologije. Zahvaljujući prodornosti i sveprisutnosti mas-medija, po njegovom mišljenju, postmoderna se prepoznaje po sve naglašenijoj afirmaciji i umnažanju različitih *Weltenchaunga*. Sociolozi religije statističkim podacima podupiru Vattimovo stanovište o autotransparentnosti postmodernističkih društava. Radio i TV-stanice već decenijama u Sjedinjenim Američkim Državama i u zemljama Zapadne Evrope aktivno učestvuju ne samo u afirmiranju raznorodnih kulturnih svjetova, već i u širenju religijskih učenja i ideja putem takozvane „electronic church“-navješćivanje kršćanske spasenjske objave putem mas-medija. Samo je u Sjedinjenim Američkim Državama 1987. godine, zabilježena 221 kršćanska televizijska stanica, kao i 60 vjerskih programa koji su bili integrirani u druge mas-medije. Prema nekim podacima čak 130 miliona Amerikanaca prati te programe. Katolička crkva u Braziliji 2004. godine, koristila je 122 radio stanice. U SR Njemačkoj 1981. godine, emitirano je 255 sati programa koji se tretira kao religijski i crkveni.

Ovi pokazatelji se mogu sagledati i uporediti sa obimom vjerskih sadržaja koji su zastupljeni u zemljama sa većinskom muslimanskom populacijom. Naprimjer, u Arapskim Emiratima polovina svih radio i televizijskih programa ispunjena je islamskim sadržajima. U Saudijskoj Arabiji vjerski programi u elektronskim medijima još su zastupljeniji tako da tokom mjeseca ramazana dostižu čak 80 procenata ukupnog emitiranog programa. Objektivno, kritičko i stručno sagledavanje fenomena medijskih nastupa čija se forma i sadržaj podvode pod zajednički imenitelj vjerskog i duhovnog programa nužno pokreće niz značajnih pitanja. Neka od njih tiču se komunikacijskih pravila i standarda uspješnog medijskog nastupa, a druga su direktno upućena vjerskim institucijama zaduženim za autentično, kompetentno, odgovorno i dostojanstveno predstavljanje vlastitih duhovnih vrijednosti. U otvorenim i promišljenim pokušajima da se daju odgovori na takva pitanja ovom prilikom podsjećamo na riječi dr. Esada Zgodića izrečene u intervjuu datom Islamskim informativnim novinama „Preporod“. „Riječ je prije svega, o tome da pretjerana tehnologizacija vjerovanja i njegove prakse, radikalna vizuelizacija i estradizacija, zapravo digitalizacija vjerskog života, ugrožava ono supstancijalno-introspektivni doživljaj Svetog, ono što se zvalo vjerom srca, vjersku socijabilnost, potrebu za zajednicom, pronalaženjem njenih modernih formi i sadržaja kao što, isto tako, producira i opću banalizaciju religijskih osjećajnosti.“

Sa namjerom da aktueliziramo ovu temu- predstavljanje vjere u elektronskim medijima- redakcija Muallima je odlučila da u ovome broju rubriku **Forum** posveti gore navedenim nepoznanicama, kontraverzama, pitanjima i zapitanostima. Umjesto zauzimanja konačnog stava odlučili smo se za pluralizam mišljenja. Također smo svjesni činjenice da su o ovoj temi podrobno i objektivno najpoznatiji da govore i pišu teolozi, sociolozi, komunikolozi, ..., ali i oni pojedinci čija je učestala eksponiranost u emisijama vjerskog sadržaja postala svojevrsna atrakcija, navika i rutina.